

Міжнародний кредит

План:

Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці. Принципи міжнародного кредитування.

Форми міжнародного кредитування.

Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх задачі.

Проблема зовнішньоекономічної заборгованості та шляхи її вирішення.

Україна в міжнародних кредитних відносинах.

Міжнародний кредит та його функції в міжнародній економіці

Міграція позичкового капіталу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків відбувається у формі міжнародного кредиту.

Міжнародний кредит

міждержавний рух капіталу в формі надання валютних і товарних ресурсів на умовах зворотності, строковості та платності.

Як економічна категорія міжнародний кредит виражає

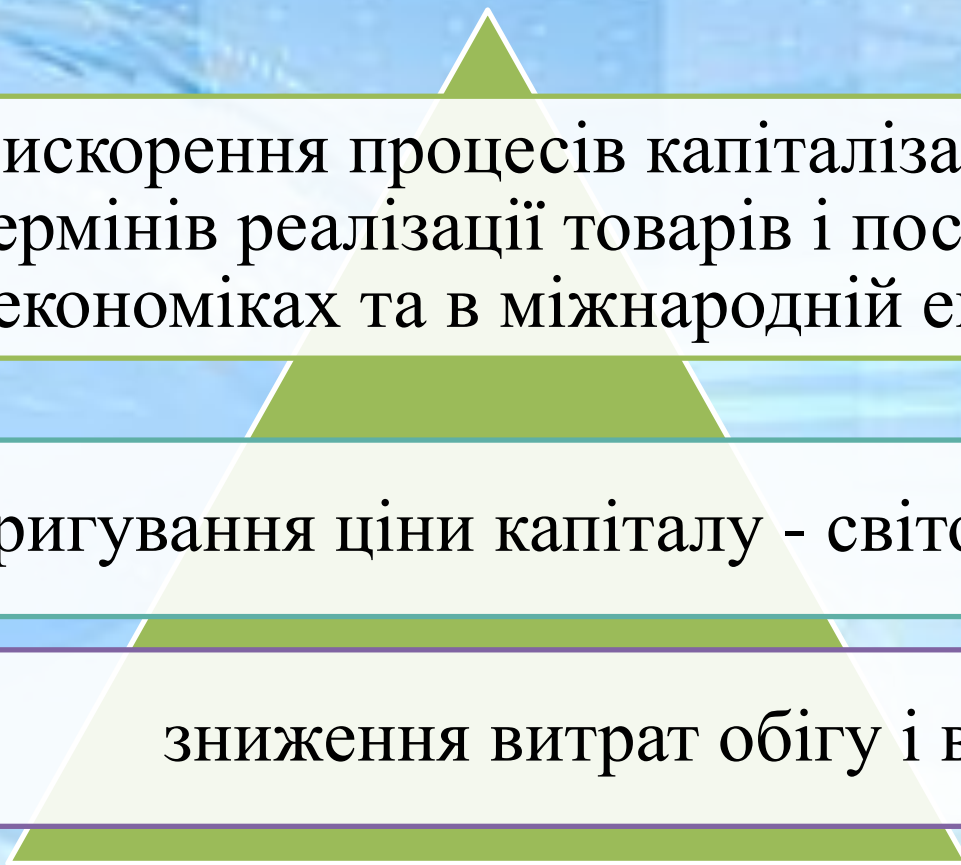
відносини між кредиторами та позичальниками різних країн з приводу надання, використання та погашення позики разом із відповідними відсотками.

Функції міжнародного кредиту:

мобільний та ефективний перерозподіл фінансових коштів та матеріальних ресурсів між країнами для забезпечення потреб розширеного відтворення міжнародної економіки;

сприяння інтенсифікації процесів накопичення капіталів, надання можливості окремим країнам або долати внутрішні наявні ресурсні обмеження, або вирішувати проблему перенагромадження капіталу і падіння його прибутковості;

стимулювання зовнішньоекономічної діяльності країн;

прискорення процесів капіталізації через зменшення термінів реалізації товарів і послуг у національних економіках та в міжнародній економіці в цілому;

коригування ціни капіталу - світової ставки відсотка;

зниження витрат обігу і виробництва.

Принципи міжнародного кредиту

атрибутивні
(обов'язкові)

зворотність;
терміновість;
платність

варіативні
(необов'язкові)

цільова
обумовленість;
забезпеченість;
плановість

Негативні наслідки міжнародного кредитування:

кредит поглиблює диспропорції, які вже є в економіці країн - позичальниць, оскільки сприяє розширенню виробництва в найбільш прибуткових галузях і посилює прірву між ними та тими галузями, до яких він не залучається;

міжнародний кредит служить економічним механізмом для вилучення коштів у країн-позичальниць. Вони втрачають значну частину доходів від перекачування процентів і дивідендів за кордон, що пригнічує сукупний попит та внутрішнє виробництво;

Негативні наслідки міжнародного кредитування:

надмірне залучення зовнішніх позик, їх неефективне використання може породжувати загрози для макроекономічної стабільності, оскільки підвищується вразливість національної фінансової системи до дії зовнішніх шоків.

розвинуті країни часто використовують міжнародний кредит з метою створення вигідної для себе економічної й політичної ситуації в країнах-імпортерах. Якщо останні стають на шлях непокори, то кредитори вдаються до їх *кредитної дискримінації чи блокади.*

Кредитна дискримінація — створення кредитором менш сприятливих умов отримання, використання та повернення позичених коштів для одних категорій позичальників порівняно з іншими шляхом встановлення офіційних кредитних обмежень або фактичного застосування гіршого режиму кредитування.

Методи кредитної дискримінації

обмеження розмірів кредиту

скорочення всього терміну чи пільгового періоду

підвищення процентних ставок, комісійних премій і зборів

вимоги додаткового забезпечення

раптове призупинення використання кредиту чи скорочення його суми

додаткові вимоги політичного та економічного характеру

Форми міжнародного кредиту

Класифікація форм міжнародного кредиту

За терміном:

надстроковий

- до 3 місяців

короткостроковий

- до 1 року

середньостроковий

- від 1 року до 5 років

довгостроковий

- понад 5 років

За призначенням:

зв'язаний
(комерційни
й)

- кредит, що має чітко визначений цільовий характер, закріплений в угоді про кредит

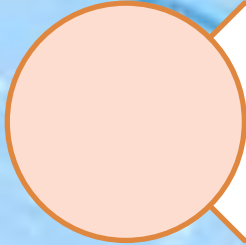
фінансовий

- використовується на будь-які інші цілі (прямі капіталовкладення, будівництво, придбання цінних паперів)

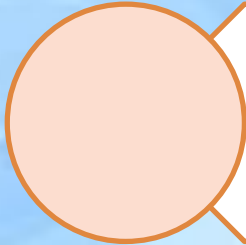
"проміжний"

- призначений для обслуговування змішаних форм вивозу капіталу, товарів та послуг

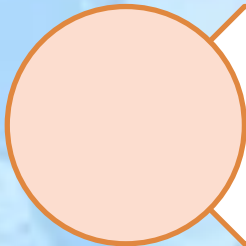
За валютою позики:

у валюті країни-
позичальника

у валюті країни-
кредитора

у валюті третьої країни
або в міжнародній
розрахунковій одиниці

За формою подання:

товарний

валютний

акцептний

депозитний

облігаційний

факторинговий

форфейтинговий

За кредитним забезпеченням:

беззаставний

заставний

бланковий

- забезпеченням слугують товари чи нерухомість, реалізація яких дозволяє кредитору в разі невиконання боржником своїх зобов'язань, отримати відповідну компенсацію

- видається боржнику під його зобов'язання (вексель) погасити кредит у відповідний термін

За суб'єктом надання кредиту:

приватний

- надається фірмами (комерційне кредитування);

банківський

- надається банками, часом посередниками (брокерами);

офіційний

- (урядовий, міжнародних та регіональних валютно-кредитних та фінансових організацій);

змішаний

- беруть участь приватні підприємства та держава.

За умовами розрахунку за кредит:

з фіксованою
ставкою
відсотка

ПІЛЬГОВИЙ

безкоштовний

ролловерний - ставка відсотка регулярно переглядається (кожні 3 чи 6 місяців) відповідно до змін вартості позикових коштів на міжнародному ринку капіталу

За характером нарахування відсотків та платежів за кредит:

пропорційний

- погашається рівномірними частинами;

прогресивний

- кожний наступний платіж є більшим за попередній;

регресивний

- кожний наступний платіж є меншим за попередній.

Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність

Міжнародні кредитно-фінансові інститути

всесвітні та регіональні інститути, створені на основі міждержавних угод з метою регулювання міжнародних валютно-кредитних і фінансових відносин.

Мета створення міжнародних кредитно-фінансових інститутів та їх задачі:

- об'єднання зусиль країн світового співтовариства для стабілізації міжнародної валютно-фінансової сфери;
- вивчення і розв'язок найбільш важливих проблем міжнародних фінансів і міжнародної економіки;
- спільна розробка стратегії світової валютно-кредитної і фінансової політики, координація її проведення;
- забезпечення стабілізації національних і колективних валют;
- усунення торговельних бар'єрів і сприяння активній економічній співпраці між державами;
- фінансова підтримка міжнародних, регіональних та національних програм технологічного і соціально-економічного розвитку.

Міжнародні кредитно-фінансові ІНСТИТУТИ

всесвітні:

регіональні:

Всесвітні кредитно-фінансові інститути

- Банк міжнародних розрахунків;
- Міжнародний валютний фонд;
- Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація; Міжнародна асоціація розвитку; Міжнародний центр розв'язання питань у сфері інвестицій; Багатостороннє агентство з гарантією по інвестиціях);
- Паризький клуб – неформальна урядова організація країн-кредиторів;
- Лондонський клуб – неформальна організація найбільших банків-кредиторів.

Регіональні кредитно-фінансові інститути

- Європейський інвестиційний банк;
- Міжамериканський банк розвитку;
- Група Африканського банку розвитку;
- Азіатський банк розвитку;
- Ісламський банк розвитку;
- Європейський банк реконструкції і розвитку;
- Чорноморський банк торгівлі та розвитку.

Проблеми зовнішньоекономічної заборгованості та шляхи її вирішення

Валовий зовнішній борг країни

загальний обсяг заборгованості за всіма існуючими зобов'язаннями, що мають бути сплачені боржником у вигляді основної суми та/або відсотків у будь-який час у майбутньому, і які є зобов'язаннями резидентів цієї економіки перед нерезидентами.

Валовий зовнішній
борг

вимірюється у
доларах США.

У разі, якщо усі наведені показники країни знаходяться на критичному рівні протягом трьох років, – міжнародні фінансово-кредитні інститути або уряд офіційно визнають в країні боргову кризу.

Показники зовнішньоекономічної заборгованості

загальні

відносні

* валовий та поточний зовнішній борг, його динаміка (темпи росту і приросту)

* величина валового зовнішнього боргу на душу населення

Відносні показники зовнішньоекономічної заборгованості

- *коефіцієнт обслуговування зовнішнього боргу* - відношення платежів по обслуговуванню зовнішньоекономічної заборгованості (поточного зовнішнього боргу) до валютних доходів країни від експорту товарів та послуг;
- *коефіцієнт зовнішнього боргу* - відношення валового зовнішнього боргу до ВВП країни;
- відношення темпів приросту зовнішнього боргу до темпів щорічного приросту чистого експорту;
- відношення валового зовнішнього боргу до експорту товарів та послуг;
- відношення офіційних міжнародних валютних резервів до короткострокової зовнішньої заборгованості ;
- відсоткове відхилення від ліміту валового зовнішнього боргу, встановленого Світовим Банком

Криза зовнішньої заборгованості – ситуація, в якій країна, спираючись на власні ресурси та економічний потенціал, виявляється хронічно неспроможною своєчасно та в повному обсязі виконувати свої міжнародні боргові зобов'язання.

погіршення світової економічної кон'юнктури 70-х та 80-х років "ціновими шоками", пов'язаними із зростанням цін на енергоносії, підвищенням процентних ставок, зниженням цін на сировину і продовольчі товари в розвинутих країнах

погіршення умов торгівлі, зростання масштабів нееквівалентності в обміні, посилення протекціоністських дій ТНК та скорочення експорту як матеріально-фінансової основи покриття боргу і виплати відсотків

Причини загострення кризи в країнах "третього світу":

неефективна реалізація політики індустріалізації, заради якої державні та приватні підприємства активно залучали зовнішні кредитні та інвестиційні кошти, а уряди - свідомо погоджувалися на великі торгові та бюджетні дефіцити при низькій нормі внутрішніх валових заощаджень

слабке та неефективне управління державним сектором і державними фінансами, яке призвело до розпорошення, розкрадання та вивезення за кордон однієї частки отриманих зовнішніх ресурсів та непродуктивного використання іншої тощо

національні програми забезпечення керованості
зовнішньо-борговими процесами

ініційовані
міжнародними
фінансово-
кредитними
інститутами

**Програми
подолання
проблеми
зовнішньої
заборгованості**

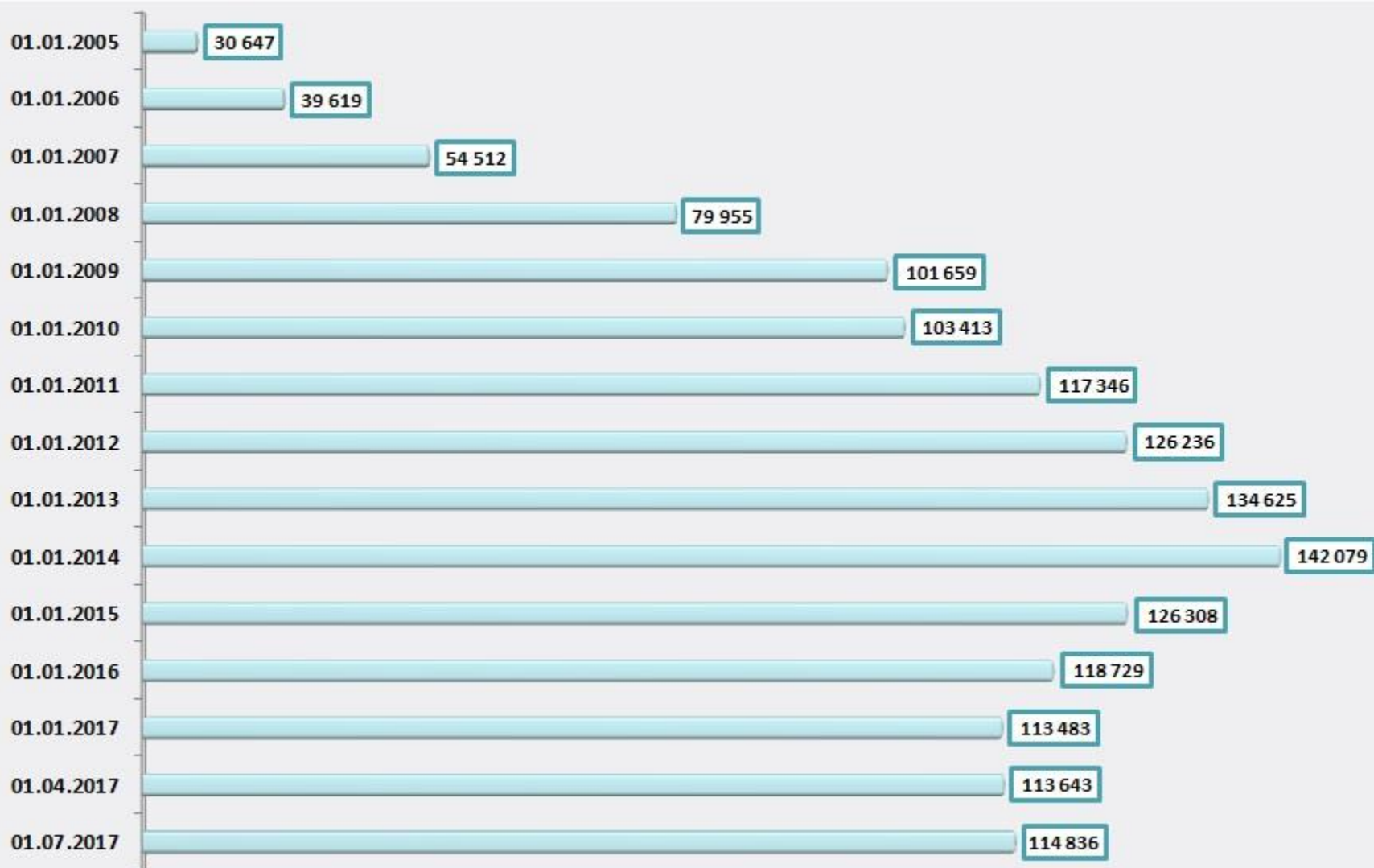
стабілізаційні
програми
взаємодопом
оги у межах
окремих

Україна в міжнародних кредитних відносинах

За даними НБУ, з початку 2017 року валовий зовнішній борг України зріс на 1,4 млрд. дол. США, або на 1,2%, і станом на 01.07.2017 року склав 114,8 млрд. дол. США.

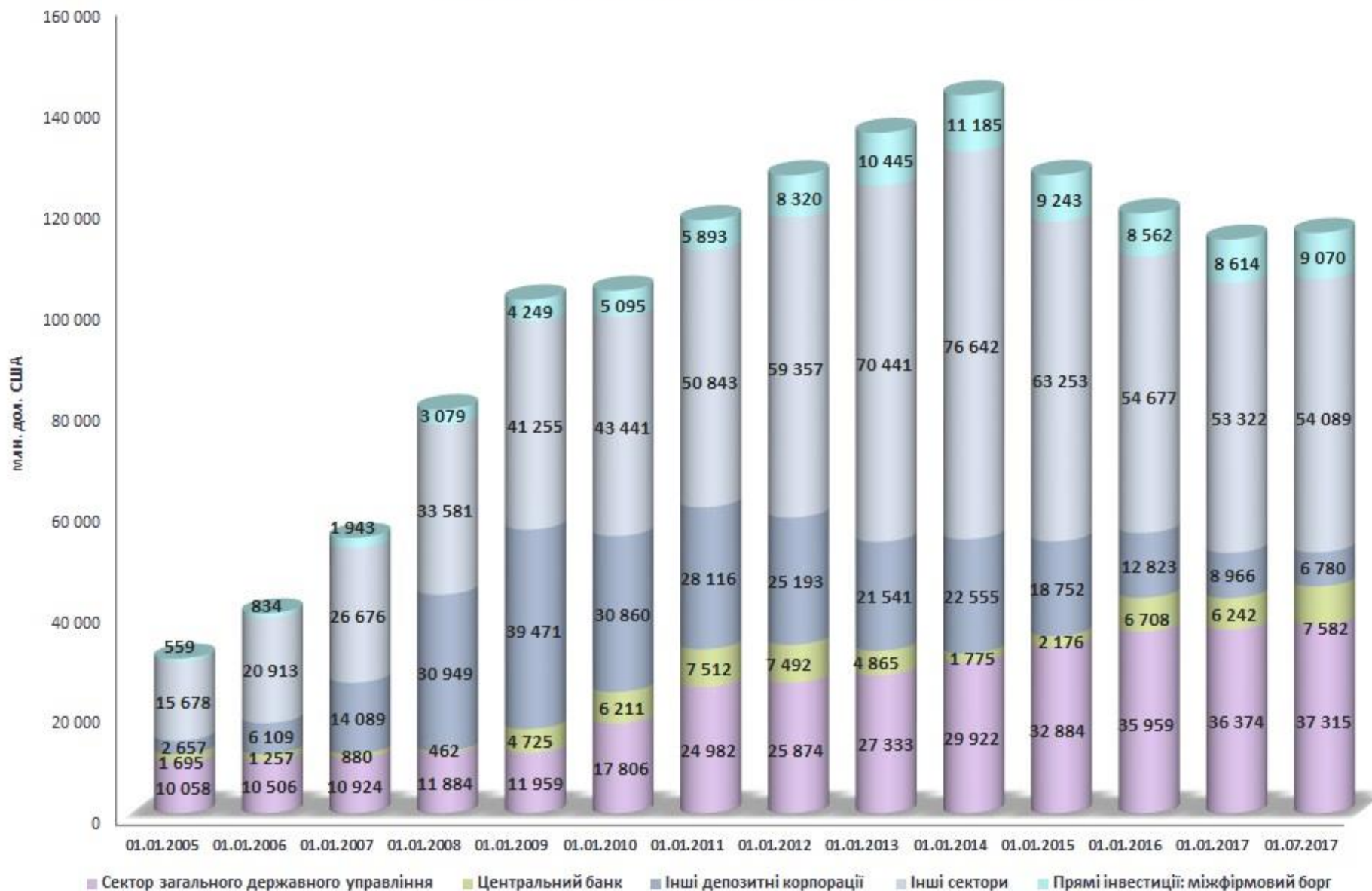
Валютна структура боргу суттєво не змінилась – основна частка (74,5%) номінована у долари США.

ДИНАМІКА ВАЛОВОГО ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ УКРАЇНИ (млн. дол. США)

- В Україні держава і корпоративні позичальники переважно орієнтовані на залучення зовнішніх позикових коштів.
- Обсяг офіційних резервних активів країни станом на кінець червня 2017 року склав 15,7% від загальної суми зовнішньої заборгованості.
- За розрахунками НБУ, відносно ВВП обсяг боргу скоротився – з 121,8% (на початок року) до 114,3% (станом на звітну дату).

ЗМІНА СТРУКТУРИ ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Економіка України виявилася надзвичайно вразливою внаслідок:

- надмірної відкритості економіки при високій чутливості внутрішньої економічної кон'юнктури до зовнішніх впливів, зокрема значної залежності від світових цін на імпортовані енергоносії та експортовані сировинні товари;
- "перегріву" економіки, коли зростання споживання, насамперед імпортних товарів (автомобілів і побутової техніки), суттєво перевищувало продуктивність праці та реальні доходи;
- зумовленої ірраціональними оптимістичними очікуваннями щодо майбутнього масової відмови домогосподарств від заощаджень на користь поточного чи довгострокового споживання із залученням дорогих кредитних коштів;

Економіка України виявилася надзвичайно вразливою внаслідок:

- порушення банками принципів "ризик-менеджменту" й видачі кредитів особам з недостатнім рівнем платоспроможності;
- девальвації гривні, яка ускладнила погашення значних за розмірами довгострокових кредитів, отриманих в іноземній валюті фізичними та юридичними особами;
- м'якої бюджетної політики в сфері видатків, її орієнтацією в основному на поточні витрати замість капітальних видатків розвитку;
- зростання дефіциту державного бюджету і державного боргу.

Дякую за увагу!